

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 46

20. studenoga 2014.

cijena 200 Ft

Osnivačka sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave

Foto: Kristina Goher

3-4. stranica

Osnivačka sjednica HSBKŽ

6. stranica

Šokačko sijelo

7. stranica

Dvojezična misa u Sumartonu

14. stranica

Komentar

Tradicije nas čine prepoznatljivima

Kamo nas vodi globalizacija, tek je jedno od brojnih pitanja koja danas, kada smo pogođeni egzistencijalnim problemima kao nikada do sada, sve češće postavljamo. Dakako, ne bez razloga. Naime, sve što danas nazivamo tradicijskom kulturom, a što je nekada bilo dijelom našega svakidašnjeg života, danas je gotovo iščezlo, nalazimo ga već samo na sceni, na nastupima kulturno-umjetničkih društava, ili u raznim prigodama, obnavljanjem starih običaja, tradicijskih jela.

Još se živo sjećam svoga djetinjstva kada je santovačka župna crkva bila puna žena u izvornoj narodnoj nošnji, koja je bila živa i na ulici, i u kućanstvima. I to uvijek primjereno za određenu prigodu, za aktualni crkveni, obiteljski blagdan. Jednako tako i prigodom raznih obreda u raznim životnim situacijama, prigodom krštenja, pričesti, vjenčanja, ukopa. Nažalost, danas već samo nekoliko žena starije dobi čuva tradiciju koju su naše bake čuvale stoljećima, prenoseći je s naraštaja na naraštaj.

Nakon desetljeća zanemarivanja, pa i zatiranja svega što je staro, a poticanja modernih oblika života, posljednjih se godina sve više posvećuje važnosti obnavljanja tradicije koja je na izdisaju. Međutim, nije li prekasno? Nikad nije kasno, ali je s vremenom sve teže i teže, polako i nemoguće. Ali ne smijemo tako lako odustati, prepustiti se onome što nam nudi potrošačko društvo.

Zbog čega ne smijemo zaboraviti tradiciju? Prije svega zato što bez nje nema onih posebnosti, prepoznatljivosti na kojima čuvamo, njegujemo i razvijamo svoju samobitnost. I u globalnome svijetu, ma koliko bili okruženi brojnim utjecajima svoje uže ili šire okolice, moramo posvetiti veliku pozornost promicanju naših tradicija, različitostima koje nas čine posebnima, prepoznatljivima. Tradicija je kulturno naslijeđe koje se prenosi s naraštaja na naraštaj, a nju između ostaloga čine običaji, nošnje, plesovi, pjesme, govor... Bez upoznavanja i prenošenja na mlade, neće biti ni njezina poštivanja, pa niti njegovanja.

Blago koje naše bake još uvijek brižno čuvaju u svojim škrinjama, kao i nekoliko tkalja, vezilja, dobro su polazište da se pokrenu razne tradicijske radionice preko kojih bismo još mogli spasiti što se može spasiti. Da bi onda mladi mogli usvojiti izradbu tradicijskih rukotvorina, odjevnih predmeta, nošnje, pa i toliko važne suvenire koji zauzimaju bitno mjesto u životu suvremenog čovjeka, pridonoseći promicanju tradicija. Posebno je važno naći ravnotežu između tradicije i suvremenog života. Tradicije nas čine prepoznatljivima, samo ih valja osuvremeniti.

Stipan Balatinac

Glasnikov tjedan

Počela je s radom novoutemeljena Skupština Hrvatske državne samouprave. Na osnivačkoj sjednici pribivalo je svih 23 zastupnika, koji su izabrali vodstvo, utemeljili pet odbora, u koje su izabrali zastupnike iz redova Skupštine i vanjske članove, te dva savjetnika Vijeća Skupštine HDS-a.

Izbornu pobjedu, kao što je poznato, na državnoj razini osigurala je lista Saveza Hrvata u Mađarskoj, čijih 15 kandidata zastupnici su HDS-ove Skupštine, a Izborna koalicija

deno, bili pomalo smeteni. Dok se jedan kandidat prihvatio kandidature i bio izabran većinom glasova, drugi je odbio kandidaturu. Čuli smo na sjednici kako su vođeni i razgovori iza zatvorenih vrata na kojima se nisu mogla usuglasiti mišljenja glede potraživanja sa strane predstavnika Izborne

koalicije «Hrvati za Hrvate» te sumnja kako oni koji su pregovarali, nisu obavijestili sve zastupnike sa svoje liste o tijeku pregovora. Čulo se kako

se poziva predsjednik HDS-a na daljnji razgovor iza zatvorenih vrata, a ne u skupštinskoj dvorani u nazočnosti svih zastupnika. Kako je kazao ovih dana predsjednik Skupštine HDS-a, u jednoj smo turbulentnoj, vrtložnoj godini, a javni život Hrvata obilježili su parlamentarni izbori i izbori za mjesne i narodnosne samouprave. Pozornost treba posvetiti HDS-ovu planu dje-

«Frakcija» Saveza Hrvata ponudila je «oporbi» dva mjesta u odborima: Odboru za kulturu i vjeru te Odboru za mladež i šport. Pokazalo se kako su reagirajući na ponudeno, bili pomalo smeteni. Dok se jedan kandidat prihvatio kandidature i bio izabran većinom glasova, drugi je odbio kandidaturu.

«Hrvati za Hrvate» dobila je na izborima osam mandata, time i osam zastupnika u HDS-ovoj Skupštini. Zanimljiva je bila osnivačka sjednica. Jedan od njezinih zastupnika nakon sjednice izjavio je kako je došlo do preglasavanja. Nije se imalo što preglasavati, bar kod personalnih pitanja i broja odbora, jer prijedloge za predsjednika, dopredsjednika, članove odbora i vanjske članove odbora predložila je tek jedna strana, zastupnici s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj, a zastupnici sa strane Izborne koalicije «Hrvati za Hrvate» nisu imali nijednog prijedloga glede personalnih pitanja. Oni su glasovali, ili nisu glasovali, ili su bili suzdržani kod glasovanja. «Frakcija» Saveza Hrvata ponudila je «oporbi» dva mjesta u odborima: Odboru za kulturu i vjeru te Odboru za mladež i šport. Pokazalo se kako su reagirajući na ponu-

lovanja u nastupajućem petogodišnjem mandatu, u nadi kako 2015. godina neće biti godina tenzija, napetosti, nego mira. On vjeruje kako je cilj svih izabranih zastupnika isti, a to je boljitak hrvatske zajednice u Mađarskoj. Isti boljitak trebalo bi između ostaloga ostvarivati jačanjem postojećega stanja, proširenjem kulturne autonomije, utemeljenjem hrvatskih ustanova tamo gdje se pokaže potreba za njima, uz pojačani rad na dva područja: u školstvu i na polju rada s mladima. Reče kako HDS-ova Skupština treba u prvom redu ulagati u ljudski kapital. Dodao je kako su izabrani zastupnici iz raznih krajeva, s različitim interesima, kako neki kažu, različito socijalizirani, stoga neće biti jednostavno, ali dogovorom i razumom moguće je koraknuti naprijed.

Branka Pavić Blažetin

Izvjешće

Osnivačka sjednica novoga saziva Skupštine Hrvatske državne samouprave

Osnivačka sjednica novoga saziva Skupštine Hrvatske državne samouprave održana je u subotu, 8. studenoga 2014. godine u 10 sati, u prostorijama HDS-ova Ureda (Budimpešta, Ulica Lajosa Bíróa 24). Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i djelovanju Hrvatske državne samouprave te stavku (1) članka 88 Zakona o pravima narodnosti iz 2011. godine za osnivačku sjednicu Skupštine Hrvatske državne samouprave, voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga predložio je ovaj dnevni red: Izbor članova Odbora za provjeru mandata; Izvjешće o rezultatima provjere mandata; Pri-sega zastupnika Skupštine; Rasprava o Pravilniku o organizaciji i djelovanju HDS-a; Izbor predsjednika, odluka o primanjima; Izbor dopredsjednika, odluka o primanjima; Izbor članova Odbora za gospodarstvo, financije i nadzor i ostalih odbora sukladno Pravilniku te izbor članova Croaticina Nadzornog odbora.

Osnivačku je sjednicu do izbora predsjednika skupštine Hrvatske državne samouprave vodila najstarija zastupnica Angela Šokac Marković. Na početku je ustanovila kako sjednica ima kvorum jer su nazočni svi zastupnici, njih 23: Marijana Balatinac dr. Al-Emad, Stipan Balatinac, Arnold Barić, Anica Popović Biczak, Stjepan Blažetin, Jože Đuric, Rajmund Filipović, Ana Gojtan, Mirjana Grišnik, Ivan Guban, Gordana Gujaš, Josip Ladislav Gujaš, Zoltan Gabor Győrvári, Vinko Hergović, Angela Šokac Marković, Joso Ostrogonac, Franjo Pajrić, Edita Horvat Pauković, Šandor Petković, Robert Ronta, Đurđa Sigečan, Jozo Solga i Geza Völgyi. Posebno je pozdravila državnu službenicu Évu Nagy koja je nadgledala zakonitost sjednice te parlamentarnoga hrvatskoga glasnogovornika Mišu Heppa. Za zapisničara je predložila Klaudiju Völgyi, a za ovjerovateljicu zapisnika Anicu Popović Biczak.

Potom je izglasovan predloženi dnevni red, s dopunama; točkom Biranje članova Nadzornog odbora Croatica Nonprofit Kft.-a, te točkom Razno.

Po prihvaćenome dnevnom redu nazočni su izabrali članove Odbora za provjeru mandata, u sastavu: Mira Grišnik, Anica Popović Biczak i Vince Hergović. Članovi su međusobno izabrali predsjednicu Miru Grišnik. Nakon izvješća o rezultatima provjere mandata i polaganja prisega, prišlo se 3. točki dnevnoga reda, Raspravi o nacrtu Pravilnika o organizaciji i djelovanju HDS-a.

Kod treće točke dnevnoga reda vodila se rasprava o Pravilniku o organizaciji i djelovanju HDS-a. Presjedateljica Angela Šokac Marković predala je riječ vijećniku, voditelju Ureda HDS-a, Jozu Solgi, koji je vijećnike upoznao sa zakonskom pozadinom izradbe nacrtu Pravilnika. Reče kako se u skladu s promjenama Zakona o narodnostima izradio ponuđeni nacrt, naime 88. članak spomenutoga zakona odnosi se na zakonske okvire osnivačke sjednice Skupštine državnih samouprava, na kojoj se raspravlja i o Pravilniku. Ponuđeni nacrt usklađen je sa zakonskim propisima, te ga je Solga predložio na usvajanje uz dopunu.

Pravilnik je prije osnivačke sjednice poslan svim zastupnicima. U raspravi koja je uslijedila dano je više prijedloga za izmjenu nacrtu Pravilnika i postavljeno više pitanja o njegovim točkama. Vijećnica Mira Grišnik osvrnula se na 38. točku, a tiče se rokova sazivanja sjednica i roka davanja prijedloga za nju. Vijećnik Geza Völgyi dao je više prijedloga koji su stavljeni na glasanje Skupštine. Tako: da se sjednice Skupštine sazivaju u Budimpešti, da se materijali sjednica stave na HDS-ovu službenu stranicu, da zapisnici budu dostupni na HDS-ovoj web-stranici; pitao je što znači institucija savjetnika navedena u Pravilniku, predložio je mijenjanje 69. točke o jednom zamjeniku predsjed-

nika i predložio kod 97. točke izmjenu u dva zamjenika predsjednika za obavljanje dužnosti u honorarnom statusu, upitao je što pokriva 106. točka u terminu filijala u Pečuhu te predložio i filijalu u zapadnoj Mađarskoj, upitao je zašto je posebno naveden kao institucija Medijski centar Croatica: Hrvatski glasnik i Radio Croatica, a posebno d. o. o. Croatica, upitao je što je to d. o. o. Zavičaj a što Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj, te je upitao za instituciju zamjenika voditelja Ureda HDS-a koja je navedena u Pravilniku.

Odgovarajući, Solga se osvrnuo na pojedina pitanja. Osvrćući se na Medijski centar Croatica, reče kako je on utemeljen lani te kako proračun za djelatnost medija Hrvatski glasnik i Radio Croatica namjenski je dio HDS-ova proračuna. Dodao je kako nakon osnivačke sjednice sve podatke treba dostaviti državnim tijelima glede sklopljenog ugovora o financiranju medija kao posebne ustanove. U praksi HDS veže ugovor s vladom, a potom s d. o. o. Croatica kako da se provodi obračun sredstava namijenjenih djelovanju medija. Zavičaj d. o. o. tvrtka je koja ima ravnatelja, jednako kao i Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj. Zavičaj d. o. o. u 100 % je vlasništvo HDS-a, Croatica Kft. 97 % je vlasništvo HDS-a, a 3 % vlasnički je udio Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Institucija zamjenika voditelja Ureda mogućnost je koju dopušta Zakon koji regulira i radna prava zaposlenika Ureda. Pečuška je filijala tek dio gospodarskih i financijskih djelatnosti vezanih uz HDS-ove ustanove koje imaju svoje sjedište u Pečuhu i Santovu. Naime, temeljem ugovora već tri godine djeluje zajednički ekonomat dviju odgojno-obrazovnih ustanova u održavanju HDS-a, santovačkog i pečuškog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkih domova.

Na glasanje su stavljena četiri prijedloga od navedenih, od kojih onaj o stavljanju zapisnika na službenu web-stranicu HDS-a je dobio većinu glasova: 23. Prijedlog o filijali u zapadnoj Mađarskoj (u Željeznoj ili u Đursko-mošonsko-šopronskoj županiji), o sjednicama skupštine isključivo u Budimpešti, i o dva zamjenika predsjednika HDS-a odbijen je. S izmjenama nacrt podnesenog Pravilnika prihvaćen je većinom glasova.

Potom se prišlo 4. točki dnevnoga reda Izboru predsjednika, odluka o njegovim primanjima. Vijećnik Jozo Solga, pozivajući se na Zakon o narodnostima, kazao je kako Zakon propisuje javno glasanje, te određuje kada se mora tajno glasovati. Zatvorena sjednica moguća je temeljem traženja predloženih kandidata, o čemu se glasuje te se tek na zatvorenoj sjednici odlučuje hoće li glasanje o kandidatu biti javno ili tajno. Za kandidata za predsjednika Skupštine HDS-a vijećnik Joso Ostrogonac predložio je Ivana Gugana. On se prihvatio kandidature kazujući kako svoju dužnost želi obavljati u radnom odnosu. Dru-gih prijedloga nije bilo. Prišlo se glasanju o prihvaćanju kandidature, a potom o glasanju za predsjednika Skupštine HDS-a u osobi Ivana Gugana. S 15 glasova za i osam suzdržanih za predsjednika Skupštine HDS-a izbran je Ivan Guban. Glasovalo se i o njegovim primanjima, shodno odredbama prihvaćenog Pravilnika. Izglasovano je kako su njegova mjesečna primanja 463 800 forinti plus mjesečni troškovi u iznosu od 69 570 forinti. On je potom prisegnuo te je kratko zahvalio na povjerenju govoreći kako je svim vijećnicima cilj isti: raditi na dobrobit hrvatske zajednice u Mađarskoj. Izrazio je nadu suradnje i nastavka započeto-ga posla prošloga saziva Skupštine HDS-a.

Potom se glasovalo po točki 5. dnevnoga reda: izbor dopredsjednika, odluka o primanjima. Predsjednik Ivan Gugan za dopredsjednicu HDS-a predložio je Angelu Šokac Marković, koja se prihvatila kandidature. Drugih prijedloga nije bilo. Prišlo se glasanju o prihvaćanju kandidature, potom o zamjeniku predsjednika u osobi Angele Šokac Marković. Izabrana je s 14 glasova za uz osam suzdržanih, a jedan vijećnik nije glasovao. Zatim se glasovalo o njezinim primanjima. Izglasovana su joj mjesečna primanja od 154 600 forinti (posao obavlja honorarno) plus mjesečnih 23 190 forinti na ime troškova.

U 6. točki dnevnoga reda birali su se članovi Odbora za gospodarstvo, financije i nadzor te ostalih odbora sukladno Pravilniku. Na prijedlog predsjednika Ivana Gugana Skupština je prihvatila da predsjednica toga Odbora bude Anica Popović Biczak. U daljnjem je ona za četveročlani odbor predložila vijećnicu Marijanu Balatinac te vanjske članove Ladislava Kovača i Karolja Borbaša.

Na prijedlog predsjednika Ivana Gugana, Skupština je prihvatila da predsjednica Odbora za pravna pitanja bude Mira Grišnik. U daljnjem je ona za članicu toga Odbora predložila vijećnicu Anu Gojtan, a za vanjske članove Miru Popović i Matiju Šmatovića.

Na prijedlog predsjednika Ivana Gugana, Skupština je prihvatila da predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje bude Joso Ostrogonac. U daljnjem je g. Ostrogonac za članove toga Odbora predložio vijećnike Editu Horvat Pauković, Roberta Rontu, za vanjske članove Eriku Rac i Miju Matovića.

Na prijedlog predsjednika Ivana Gugana, Skupština je prihvatila da predsjednik Odbora za kulturu i vjerska pitanja bude Stipan Balatinac. U daljnjem je g. Balatinac za članove toga Odbora predložio vijećnice Đurđu Sigečan, Gordanu Gujaš, međutim ona nije prihvatila kandidaturu, za vanjske članove predložio je: Zoltana Vizvarija i Silvestra Balića.

Na prijedlog predsjednika Ivana Gugana, Skupština je prihvatila da predsjednik Odbora za mladež i šport bude Arnold Barić. U daljnjem je g. Barić za članove tog Odbora predložio vijećnike Rajmunda Filipovića i Jozu Solgu, za vanjskoga člana Zoltana Hajdua

Na prijedlog predsjednika Ivana Gugana, Skupština je izabrala i dva savjetnika Vijeća Skupštine HDS-a, savjetnika Vijeća za odgoj i obrazovanje Gabora Győrvárija i savjetnika Vijeća za strateška pitanja Stjepana Blažetina. Izabrani su i delegati HDS-a u Nadzorni odbor Croatice Nonprofit Kft.-a: Jelica Pašić Drajkó i Robert Ronta.

Nakon prisega vanjskih članova pojedinih odbora, za članove Nadzornog odbora Croatice Skupština je izabrala Roberta Rontu i Jelicu Pašić Drajkó.

Pri kraju zasjedanja u točki Razno vijećnik Franjo Pajrić tražio je riječ i ukratko upoznao nazočne sa svojim mišljenjem, a riječ su uzeli i vijećnici Geza Völgyi i Ladislav Gujaš, Gábor Győrvári, Joža Đuric, Joso Ostrogonac, Jozo Solga.

Vijećnik Völgyi pitao je za proceduru odreknuća od honorara. Kazano je kako se honorar treba podići a zatim ga vijećnik prosljeđuje kome on želi. Svim vijećnicima ukazao je na zakonsku potrebu davanja izjave o imovini. Vijećnik Völgyi ukazao je na potrebu dostupnosti interneta u skupštinskoj dvorani i utičnica. Reče kako je stanje žalosno te kako treba sjesti i porazgovarati jer se inače neće otići daleko i ovakav način rada neće nam pomoći.

Vijećnik Pajrić u svom obraćanju kazao je između ostaloga kako je prvi put bila prilika da se na izborima za vijećnike HDS-a bira između dviju državnih lista. Svi vijećnici imaju istu legitimnost i legalno su izabrani, trećinu mandata izborila je Izborna koalicija «Hrvati za Hrvate» i tako se treba ponašati Skupština, 35 % hrvatskoga biračkog tijela u Mađarskoj, dodao je, glasovalo je za Izbornu koaliciju. Reče kako Izborna koalicija odbacuje ovakav

način politiziranja te kako se nada i pobornik je usuglašavanja mišljenja. Neka predsjednik Skupštine HDS-a, dodao je Pajrić, poduzme mjere jer će očito doći do loma, naime potrebna je ravnomjernija raspodjela sredstava jer se radi o biti ili ne biti Hrvata u Mađarskoj koji su glasovali za vijećnike Skupštine HDS-a s bijednih sedam tisuća i petsto glasova. Dodao je kako Izborna koalicija neće asistirati niti dati svoj glas jednoj struji i smjeru te kako se vijećnici trebaju obračunati samima sebi. Zaželio je uspješan rad Skupštini HDS-a u nastupajućem petogodišnjem mandatu, te dodao kako 35 % Hrvata u Mađarskoj na višim pozicijama nema svoje predstavnike.

Vijećnik Ladislav Gujaš priključio se njegovim riječima i kazao kako se hrvatski glasači ne mogu dijeliti na županije jer lista Izborne koalicije bila je državna i za nju su imali pravo glasa i glasovali birači Hrvati iz cijele Mađarske, navodeći za primjer glasače iz Martinaca i nekih drugih mjesta.

Vijećnik Gabor Győrvári kazao je kako osobno komunikaciju zamišlja tako da bude stvarno dvosmjerna, i traži da, ako govorimo o jednoj i drugoj strani, "mi" i "vi", ni "druga strana" ne bude oglušena i da barem pokušava prihvatiti razumne argumente. Geza Völgyi složio se s ključnim riječima koje je rekao vijećnik Győrvári, da i druga strana prihvati razumne argumente.

Zatraživši riječ, Joža Đuric htio je samo čuti od onih koji su, kako reče, glasovali protiv zapadnougarske «filijale», neki argument zbog čega, i zašto su tako glasovali.

Da ne ulazimo sad u te stvari, a sigurno će se ulaziti, jer onda možemo postaviti i zašto nemamo filijale i u ostalim županijama, reče uz ostalo Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj. Nije sad vrijeme za to, ali svakako se može predložiti ako su mudri, jer imat će pet godina da se to izradi. Ne zna hoće li filijala biti muzej, ili neki centar, ili nekom samo jedno dobro radno mjesto, stoga predlaže da se to najprije izradi, da vidimo konkretne ciljeve, konkretno djelovanje, a onda to Skupština može bilo kada promijeniti u svome Pravilniku o organizaciji i radu, proglasovati, imenovati.

U svom odgovoru na pitanje Jože Đurica, vijećnik Jozo Solga, ujedno i voditelj Ureda HDS-a, uz ostalo reče da se više puta čini kako neki pitaju ono što misle, a drugi znaju o čemu je riječ. Prije su već razgovarali o tome, konkretno je i dogovoreno, i nigdje nisu, jer čini se da nema protoka informacija, da nisu svi skupštinari upoznati sadržajem tih razgovora. Ono što je bilo u programu dviju lista, može se uskladiti. I ponuđeno je da se u okviru ustanova, da se one ojačaju, jednako tako i u zapadnom dijelu Mađarske postoji jedna HDS-ova ustanova koju treba popuniti s dušom. To su odmah na prvom sastanku ponudili s time da se to već iduće proračunske godine ostvari. Ponudili smo i to da ćemo i na zasjedanju Mješovitog odbora inzistirati da se u državni proračun kao automatizam uvrsti za svaku regiju, županiju jedna ustanova i u okviru nje da se primi suradnik koji će tamo biti zaposlen, da bi se bavio onime što se traži, a to je da skrbi o natječajima, organizacijom i suradnjom s civilnom sferom itd. To se može ostvariti za dvije-tri godine. Stoga ne treba nikakva filijala, nego jednostavno treba ojačati ustanovnu pozadinu i za to treba pronaći sposobne ljude. Ono što se može napraviti već za godinu dana, to je da se u okviru Muzeja u Prisiki zaposli voditelj s odgovarajućim djelokrugom. Isto tražimo i od Zale da ponudi kakvu bismo ustanovu mogli preuzeti, ili utemeljiti, te da se o tome raspravlja već početkom iduće godine, i da se kod državnog tajništva, ministarstva ili u matičnoj zemlji ishode sredstva. To bi se ponudilo i za Baju. Tako da ako nije bilo protoka informacija do članova Skupštine, to nije naša greška, a to je bio i dogovor s kojim smo ustali od stola. Uvjeren da imaju zajedničke stavove koje mogu izraditi na temelju čega bi Skupština mogla proglasovati zajedničku odluku, dodao je da se Savezova lista drži toga dogovora, zaključio je Solga.

Intervju

„Zajedno možemo postići one rezultate ili one ciljeve koji su nam neophodni“

Razgovor vodila: *Kristina Goher*

Gospodine Gugane, čestitam Vam na izboru za predsjednika Skupštine HDS-a. Što Vas je potaknulo da se kandidirate za predsjednika Hrvatske državne samouprave?

Hvala lijepa. Dugo godina radio sam u civilnoj sferi, u Savezu Hrvata, u Udruzi baranjskih Hrvata, u Matici hrvatskoj ogranak Pečuh, bio sam i predsjednik, dopredsjednik, tajnik, tako da što se tiče hrvatske zajednice ona mi nije nepoznata, a prilikom ovih, evo, svojih dvadeset i nešto godina rada na televiziji obišao sam, mislim kako nema nijedno hrvatsko naselje gdje nisam bio, tako da mogu reći da sam dosta dobro upoznat sa životom Hrvata u Mađarskoj, s vrlinama, a jednako tako možda i s problemima. Možda zato, evo, a i u godinama sam, kad je došlo vrijeme za neku promjenu. Ljudi neki koji su aktivni isto tako u političkom i društvenom životu Hrvata u Mađarskoj pitali su me da li bih imao volju za to, da li sam o tome razmišljao i, evo, to me potaklo da razmislim o tome, i kad je počela kampanja, to odradim u ime člana predsjedništva Saveza Hrvata, i kad su me poslije toga pitali da li bih možda imao volje biti predsjednik, onda sam odlučio da ću prihvatiti ako me budu izglasovali, s tim da, kako ste i naveli, neke su mi stvari poznate, ali što se tiče administracije ili ovog drugog dijela, tu ima dosta i nepoznanica za mene, međutim vjerujem da će mi članovi Skupštine, odnosno ljudi koji rade u uredu državne samouprave, da će mi pomoći, i na početku barem dok meni bude možda malo teže, da će mi biti u pomoći.

Koji su Vaši stavovi ili koje smjerove ćete zastupati prema mađarskoj vladi glede hrvatske zajednice ili hrvatske manjine u Mađarskoj?

Mislim da zakone trebamo maksimalno iskoristiti. Mi smo jedna od jačih i većih zajednica manjinskih ili narodnosnih zajednica ovdje u Mađarskoj i prema tome u suradnji s tim zajednicama, s ostalima možemo izboriti neka naša prava, i nemojmo zaboraviti da imamo i predstavnika u Parlamentu koji nam može također mnogo pomoći i ja ću s njim konzultirati kod najvažnijih pitanja. Mislim da zajedno možemo postići one rezultate ili one ciljeve koji su nam neophodni.

Koji je Vaš stav ili koji će biti Vaši smjerovi prema našoj matičnoj domovini?

Naučio sam biti podosta kritičan kada se govori o odnosu naše matice prema Hrvatima u Mađarskoj, jer me boli, jer me smeta da se jako malo zna o nama, a ja vjerujem da to nije u prvom redu naša krivica i iskoristit ću svaku priliku da promoviram našu zajednicu da se i u matici zna da je to jedna vitalna, aktivna zajednica koja je mnogo postigla već i dosad, koja je spremna za suradnju i koja očekuje podršku. Ne moram uvijek misliti na financijsku podršku, ali bih volio bar dio onoga postići što imaju Mađari u susjednim zemljama i volio bih da kad se nešto važno događa u našoj zajednici, da se to zna u Hrvatskoj. Da to poprate mediji, da to znaju mjerodavna tijela u Republici Hrvatskoj.

Opće je poznata stvar kako Hrvatska državna samouprava u svojoj nadležnosti ima ustanove, a također ima i dvije tvrtke. Kako vidite budućnost tih ustanova i također Vas pitam koji su vaši stavovi i smjerovi glede budućnosti tih ustanova?

Ivan Guban, predsjednik Skupštine HDS-a

Eto, kao što znate, prva ustanova koju je jedna narodnost preuzela jest škola u Santovu, i to se pokazalo kao puni, potpuni uspjeh jer se broj učenika udvostručio, dakle to je dobar put i vjerujem da trebamo osnovati svoje ustanove i trebamo eventualno neke i preuzeti. Sad je to pitanje, naravno, jedna želja, a drugo je što se može od toga postići, dakako da ćemo preuzeti ili da će osnovati ustanove samo onda kada ih se može i održati. U tom također može pomoći mađarska strana, mađarska vlada, Mađarski parlament, a jednako tako i naša matica. Znači, ja jesam za to apsolutno da mi osnujemo ustanove, da ih održavamo, jer vjerujem da to je itekako uspješno. Nažalost, u nekim regijama još nemamo takvih ustanova, ali je dio tog razgovora koji je pred nama i to, da se u svim regijama nađe jedan centar, jedna ustanova koja bi mogla biti baza oko koje se može stvoriti jedna jaka

jezgra koja može pomoći u očuvanju hrvatske zajednice u danoj regiji. Mi smo dogovorili da bi Skupština trebala izraditi plan rada za razdoblje od sljedećih pet godina, gdje ćemo navesti koji su najvažniji zadatci što stoje pred Skupštinom, eventualno koje su te ustanove koje želimo preuzeti, ili koje želimo osnovati, a to bi trebao biti, znači taj rad gotov u roku od dva-tri mjeseca da bismo onda imali jedan period pred nama u kojem možemo te planove ostvariti. I nakon pet godina mogu nas i upitati što smo ostvarili i što nismo.

A što ćete sugerirati kao predsjednik da svakako uđe u plan Hrvatske državne samouprave, sad ne govorim za pet godina, samo primjerice za iduću godinu?

Sad će biti, vjerujem, ovaj mjesec također za to da se napravi plan rada za iduću godinu, jednako tako i financijski plan za sljedeću godinu, i tu ćemo također poslušati razne prijedloge. Pogledat ćemo koje su one ustanove koje trebaju našu pomoć, koja je ta pomoć što trebamo i sad, to je onako nabrzake, trebalo bi da još koji dan razmislim, da se o tome dogovorimo sa suradnicima.

Dužnost predsjednika, ili obnašanje dužnosti predsjednika lijep je, zahvalan, ali katkad i nezahvalan posao. Kako vidite ubuduće funkcioniranje Skupštine budući da se već na osnivačkoj sjednici osjetila pukotina i kako komentirate riječi zastupnika Franje Pajrića i glede te pukotine, ajmo je tako nazvati.

Nažalost, ili možda nasreću, kao što znate, imamo dvije liste, znači možemo jednostavno reći da su to dvije stranke, ali vjerujem da su nam ciljevi isti i ako su isti, onda se može i dogovoriti. Naravno, bilo bi jednostavnije za predsjednika da imamo samo jednu listu, da se to sve dogovori, ali možda je to i prirodno s druge strane da nas ima od Bačke do Gradišća, iz raznih krajeva imamo različite interese, kako smo danas čuli različito smo i socijalizirani, tako da neće biti jednostavno, međutim tko me poznaje, zna da sam uvijek bio za dogovor, za suradnju, stoga mogu prihvatiti apsolutno prijedlog kolege Völgyija da se sjedne, da se razgovara, da se poslušati i vjerujem, ako bude s obje strane dovoljno razuma, da se možemo dogovoriti.

Aktualno

Osnivačka sjednica novog saziva Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

Dana 27. listopada održane su osnivačke sjednice triju županijskih narodnosnih samouprava u Bačko-kiškunskoj županiji, koje su umjesto u Kečkemetu, županijskome središtu, prvi put održane u županijskom Domu narodnosti u Baji. Prvo je održana osnivačka sjednica hrvatske, a zatim njemačke i romske samouprave. Svojom nazočnošću sjednice su uveličali novoizabrani predsjednik Skupštine Bačko-kiškunske županije László Rideg i glavni bilježnik dr. László Szigeti, voditelj Područnog izbornog ureda. Nakon preuzimanja vjerodajnica i svečane prisjega, Zastupničko vijeće jednoglasno je izabralo svoje nove-stare dužnosnike: za predsjednika Josu Šibalina, a za dopredsjednika Stipana Šibalina.

Za izbor hrvatskih samouprava u Bačko-kiškunskoj županiji registriralo se sveukupno 1296 birača, a na izbore za područnu samoupravu izašlo je 906 birača, uz izlaznost od 71 %, što je državni prosjek. Jedina izborna lista Saveza Hrvata u Mađarskoj dobila je 870 valjanih glasova, uz 32 nevaljana glasa. Postavljeno je osam kandidata, a izabrano prvih sedam, koliko se biralo na županijskoj razini: Franjo Anišić, Ildika Filaković, Martin Kubatov, Stipan Mandić, Anica Matoš, Josu Šibalin i Stipan Šibalin. Novo je ime samo Ildika Filaković (Baja), ostali su stari-novi članovi, a kao osma Aniko Dodonj (Aljmaš) je pričuva.

– Prvi put izvan Županijske kuće doveo me je ovamo, to je prva prilika, ali mislim da nije posljednja. Vrlo rado ću doći i drugi put ako bude za to prigode. Ujedno vas pozdravljam povodom uspješno održanih izbora, jer to je zasigurno jedan od najvažnijih događaja u životu za-

ALJMAŠ – Hrvatska samouprava grada Aljmaša, Rimokatolička župa i Bunjevački «Divan klub» 29. studenoga suorganiziraju Spomendan naslovnog biskupa Ivana Antunovića i Dan bunjevačkohrvatske kulture. Program počinje u 14 sati misnim slavljem na hrvatskom jeziku i polaganjem vijenaca kod spomen-ploče na župnom uredu. Slijedi prigodni kulturni program koji će se održati u Prosvjetnome središtu, s početkom u 16 sati. Sudjeluju vrtićaši i učenici hrvatske skupine, Pjevački zbor «Őszikék», tompanski KUD „Kolo” i aljmaški KUD „Zora”. U 19 sati priređuje se Hrvatski bal, a za dobro raspoloženje pobrinut će se garski Orkestar „Bačka”. Ulaznica je za bal 500 Ft. Narudžba ulaznica na telefonu 06-70 388 71 98 ili 06-70 967 93 77, u pretprodaji 18. i 25. studenog u mjesnom domu kulture između 17 i 18 sati.

Dio nazočnih na osnivačkoj sjednici

jednice za koju radite, za koju ste radili do sada, i za koju ćete raditi u budućnosti. – reče uz ostalo László Rideg, koji je tom prigodom uz ostalo naglasio kako su nedavno ugostili predstavnike Vukovarsko-srijemske županije, a sutra će se ponovno sresti s njima, i to u Novom Sadu. Tamo će razgovarati o mogućnostima buduće trojne suradnje između Vojvodine, Vukovarsko-srijemske i Bačko-kiškunske županije. – Naša je županija u svakom pogledu vrlo šarolika, a svaka takva prigoda kao što je današnja velika je stvar, ako skupina koja čuva samosvojnost na dostojan način to radi dok može, jer se te vrijednosti sabiru u našoj županiji, u ovom gradu i svugdje. – dodao je predsjednik Županijske skupštine, pri tome izražavajući radost što je mogao nazočiti osnivačkoj sjednici.

Do izbora novih dužnosnika sjednicu je vodio najstariji zastupnik Stipan Mandić. Pošto je Zastupničko vijeće jednoglasno prihvatilo predloženi dnevni red, predsjednik Područnog izbornog ureda dr. László Szigeti ukratko je izvijestio nazočne o rezultatima izbora za županijske narodnosne samouprave. Prenijevši pozdrave predsjednika Područnog izbornog povjerenstva, koji zbog drugih obaveza

nije mogao doći, on je uručio vjerodajnice izabranim zastupnicima koji su zatim svečano prisegnuli. Uslijedio je izbor novih dužnosnika, a za predsjednika je jednoglasno izabran stari-novi predsjednik Josu Šibalin, koji je nakon toga preuzeo vođenje sjednice. Tom je prigodom zahvalio svim zastupnicima na dosadašnjem radu, jednako kao i na ponovnom

povjerenju, a novoj zastupnici poželio uspješan rad. Posebno je zahvalio voditeljici Ildiki Baranyai Ágfalvi i djelatnicima županijskog Doma narodnosti u Baji bez kojih, kako reče, njihov rad u protekla dva mandata ne bi bio tako uspješan i djelotvoran. Kako uz ostalo reče, u Županijskom domu nije osigurano samo mjesto za održavanje sjednica, nego i pomoć u svakodnevnom radu, u ostvarivanju zacrtanih planova. Na kraju, ali ne u posljednjem redu, izrazio je čast što je osnivačku sjednicu svojom nazočnošću uveličao i novoizabrani predsjednik Županijske skupštine. Na prijedlog Jose Šibalina, za dopredsjednika izabran je stari-novi dopredsjednik Stipan Šibalin. Zastupničko vijeće zadužilo je predsjednika da za iduću sjednicu, koja se predviđa 10. studenog ove godine, pripremi prijedlog za izmjenu Poslovnika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Tada će svi zastupnici moći predati imovinske kartice, te potvrdu o registraciji u bazu podataka poreznika bez javnih dugova. Na istoj sjednici bit će preispitani, izmijenjeni ugovori s Bačko-kiškunskom županijskom samoupravom i s mjesnim hrvatskim samoupravama.

Suradnja salantskog i donjomiholjačkog vrtića

U donjomiholjačkom Dječjem vrtiću Pinokio

Djelatnici i pitomci salantskoga Dvojezičnog hrvatskog narodnog vrtića, koji djeluje u održavanju mjesne samouprave, već više desetljeća njeguju izvrsne prijateljske veze s donjomiholjačkim Dječjim vrtićem Pinokio. Tako su 5. studenoga djelatnici i pitomci salantskog vrtića bili na jednodnevnom boravku i izletu u Donjem Miholjcu i Osijeku. Njihovo putovanje autobusom financirala je salantska Hrvatska samouprava. Voditeljica salantskog vrtića Diana Bori sa svojim kolegicama iz aktiva odgoja na hrvatskom jeziku te s 19 djece starije skupine vratila se domovima s brojnim doživljajima i novim stručnim iskustvima. Djeca su sudjelovala odgojnom radu u skupinama Vrtića Pinokio, a odgovajatelji su imali metodički sastanak uz razmjenu najnovijih saznanja i iskustava. Domaćini su pomogli u organizaciji putovanja u osječki Zoološki vrt, što je bio poseban doživljaj za djecu. Nakon njegova obilaska nije izostala ni šetnja dravskom šetnicom i obalom Drave u samom središtu Osijeka te razgledavanje grada, jednako kao ni igra na gradskom igralištu sagrađenom nedavno po najnovijim uvjetima koje propisuje Europska unija. Suradnici Dječjeg vrtića Pinokio izvrsno surađuju sa salantskim kolegama, a međusobni su posjeti obostrani, što potvrđuje i voditeljica Dječjeg vrtića Pinokio Jadranka Landup.

Eva Kapitány

MOHAČ – U Muzeju Dorottye Kanizsai 14. studenog otvorena je izložba hrvatskog i mađarskog tradicijskog nakita, radova studenata Otvorenog učilišta Sesvete iz Zagreba. Izložba je otvorena za posjetitelje do 10. siječnja 2015. godine, od utorka do subote, od 10 do 16 sati.

KATOLJ – Uz blagdan svete Kate, 22. studenoga 2014. godine organizira se druženje. U mjesnom domu kulture priređuje se Šokački bal uz Orkestar Juice.

PEČUH – U Hrvatskome klubu Augusta Šenoae 26. studenog u 17 sati upriličuje se otvaranje izložbe Tradicionalno građevinarstvo hrvatskih narodnosnih naselja u slikama. Izložba se ostvaruje uz potporu Ministarstva ljudskih resursa i Samouprave grada Pečuha.

Šokačko sijelo u Vršendi

Vjerska i kulturna udruga šokačkih Hrvata u Vršendi i Hrvatska samouprava toga sela, 25. listopada uz VIII. Susret crkvenih pjevačkih zborova, u mjesnom domu kulture priredile su tradicionalno Šokačko sijelo.

Ispred vršendske crkve

Nakon svete mise na hrvatskom jeziku i koncertu sudionika VIII. Susret crkvenih pjevačkih zborova druženje Vršendana i njihovih mnogobrojnih gostiju nastavljeno je. Nakon prelijepog koncerta, vjernici i članovi zborova prešli su u dom kulture gdje su mladi i stari zajedno s gostima iz Hrvatske, Vojvodine i okolnih sela proslavili 19. Šokačko sijelo. Svojom nazočnošću vršendsko sijelo uveličao je Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj. Okupljene je pozdravila predsjednica Hrvatske manjinske samouprave Marijana Balatinac te je najavila sudionike bogatoga kulturnog programa. Ove godine na pozornici doma kulture nastupili su mladi plesači KUD-a „Mohač“ uz pratnju orkestra „Plava muha“, „Mladi Šokci“ iz Duboševice (Hrvatska), pjevačice „Kraljice Bodroga“ iz Bačkog Monoštora i mjesni ženski pjevački zbor „Orašje“, uz pratnju orkestra „Orašje“. Mohačko kulturno društvo izvelo je šokačke i međimurske plesove, a „Mladi Šokci“ plesove sela Duboševice. Cilj ove tradicionalne priredbe – okupljanje, druženje i veselje – i sada je bio ostvaren jer je dvorana doma kulture bila puna veselih lica. Nakon programa počela je plesanica, a za dobro raspoloženje pobrinuli su se svirači „Orašja“.

Jadranka Gergić

Prepun vršendski dom kulture

„Aktualno 4 – Memory Code Project 014“

U Kulturnoj četvrti Zsolnay u Pečuhu, u Galeriji Peći, 7. studenog otvorena je izložba ULUPUH-ove Sekcije za fotografiju naziva „Aktualno 4 – Memory Code Project 014“.

Na otvorenju izložbe govorili su Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, ravnatelj Uprave Zsolnayjeve baštine István Márta i kustosica izložbe Višnja Slavica Gabout.

Nakon toplih pozdravnih riječi gospođa konzulica ukratko je predstavila ULUPUH (Udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti u Hrvatskoj), strukovnu organizaciju osnovanu 1886. godine. Zahvalila je ULUPUH-ovim članovima što su svojim radovima predstavili jedan prekrasan i zanimljiv djelić hrvatske moderne umjetnosti i domaćinima koji su kolege iz Hrvatske dočekali kao prijatelje i pomogli im oko postavljanja izložbe, a na kraju je još dodala kako se nada da će se svim posjetiteljima sviđati veliko bogatstvo kreativnosti ULUPUH-ovih članova jer se po kulturi i umjetnosti poznaje, prepoznaje, ali i vrednuje svaki narod.

Ravnatelj Uprave Zsolnayjeve baštine István Márta govorio je o ciljevima međunarodnoga kulturološko-artističkog projekta EU – UPO – PREPOZNAVANJE – koji su pokrenuli ULUPUH i Zsolnayjev centar iz Pečuha, u suradnji s partnerima Mađarskim kulturnim centrom Balassi iz Zagreba kao koordinatorom te Hrvatskim kazalištem iz Pečuha i Mađarsko-hrvatskom udrugom Csopor Horda, a ti su ciljevi što bolje upoznavanje umjetničkih scena Hrvatske i Mađarske te razmjena programa. U Pečuhu su se dosad predstavile dvije ULUPUH-ove sekcije. Sekcija za keramiku, porculan i staklo te Lutkarska sekcija, a sada se predstavila Sekcija za fotografiju i Sekcija za tekstilno stvaralaštvo i oblikovanje odijevanja, uz predavljanje monografije Sto godina hrvatske scenografije i kostimografije 1909 – 2009., a u

S otvaranja izložbe

listopadu je u zagrebačkoj Galeriji Karas otvorena izložba Uprave Zsolnayjeve baštine – govori ponosno gospodin Márta.

O fotografijama 31-og autora fotografa govorili su stručnjaci: jedna od autorica postava ove izložbe, Jadranka Hlupić Dujmušić te autorica koncepcije i kustosica Višnja Slavica Gabout. «Aktualno 4 – Memory Code Project 014» dvogodišnja je, žirirana, tematska izložba istaknutih radova članova ULUPUH-ove Sekcije za fotografiju. Koncepcija cijeloga projekta sažeta je već u samome njegovom nazivu: prikaz aktualne stvarnosti koja nas okružuje, kroz osobne autorske poglede umjetnika fotografa. Fotografije su zamišljene kao vizualne matrice, posebne „memorijske kartice“, a izložbeni projekt kao „vremenska kapsula“ za pohranu slikovnih podataka za budućnost – kaže gospođa Gabout.

Uz potporu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, organizatori izložbe bili su ULUPUH, Uprava Zsolnayjeve baštine iz Pečuha i Mađarski kulturni institut u Zagrebu. Gostovanje je ostva-

reno uz financijsku potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport grada Zagreba i samih autora/izlagača. Izložba će se u Pečuhu moći pogledati do 23. studenoga 2014.

Jadranka Gergić

Trenutak za pjesmu

Nikica Petrak

Tužaljka uz glazbu

Ova je zima poput smrti.
Studen je stalna i trajna.
Nikada više svjetlost neće
taknuti zemlju.

Kadšto, tek smrznuta srž
u sjećanju procvate,
znajući da postoji dodir
koji sve pretvara, u onaj sjaj
izvan vremena.

I govorio je tami da ne bi bila tama,
i ničemu, da ne bi bilo ništa,
i stvarima da ne budu tek mrtve,
tvarne u tvari stvar, bez daha

i dok je govorio, više nije bilo
ni tame ni ničega

svezan sa drevnom smrću koja je
samo još novo Sunce

zbog riječi u sjaju, koji izmiče
svemu što vazda gine.

Program pečuškoga Hrvatskog kazališta

22. studenoga 2014. g., u 17 sati Hopa
– revija klaunova, Kozar

28. studenoga 2014. g., u 18 Hopa –
revija klaunova, Kašad

29. studenoga 2014. g. u 18 sati Hopa
– revija klaunova, Salanta.

SEPETNIK – Hrvatska samouprava u suradnji s Hrvatskom samoupravom Zalske županije 22. studenoga priređuje tradicionalni Susret zborova na kojem će nastupati pomurski hrvatski zborovi i tamburaški sastavi. To će biti i neka vrsta pripreme na predsmotru Međimurske popevke, koja se obično održava potkraj veljače.

Zbogomdavanje seriji izložbov s jadranskom tematikom

Na području grada Sambotela u minulom razdoblju je u različiti muzeji otvoreno sve skupa osam izložbov s tematikom Jadranskoga morja. S vremena na vrijeme je dao dom i prostoriju ov varoš etnografiji, arheologiji, folkloru, običajom, poviješću s jadranske obale, a na završni akt te zvanaredno bogate i sadržajne serije su bili pozvani zainteresirani 4. oktobra, u subotu, otpodne u Iseum Savariense. Ov muzej je pred kratkim dostao i titulu «Muzej ljeta», a toga dana je u vabljenju Mediterana nudio prik arheologa Ottóa Soltésza detaljno razložnje s predavanjem «Lovor i sve što je u pozadini». Tako je cijelo otpodne stala u fokusu jedna raslina ka je brojne funkcije zgrabila prik stoljeć u društvenom žitku. Nije samo zimzelene grm, nego i simbol Mediterana, kot i začim ter vijenac na glavi pobjednikov, a i Božji ukras. Sve rečeno je predstavljeno, kot i brončane listi od lovora, napravljene na pragu 1. i 2. stoljeća, ke su negda oblikovale s drugimi listići skupa dijademu na glavi rimskih cesarov. Iako se ne zna, ki cesar

je imao prvi sriću nositi takovu «nagradu». Ali isti lovorov vijenac su nosili junaki na grčkoj Olimpiji, a kad takov vijenac je milovao nekomu glavu, to se je najpr znalo, to je takov uspjeh, što je nek čovik mogao uloviti, pravoda s pomoću bogov. Po peljanju kroz stalne izložbe med stijenami Iseuma, u završetku su se mogli posjetitelji prikdati i gastronomskim užitkom pri švedskom stolu. Na gozbi Mediterana su pred svim stale ribe, salata od masline, a pravoda su priložena i jila, kamo se obavezno stavlja i lovor.

Tiho

Istraživanje o dinastiji Jagelovića

Suradnjom poljskih, litavskih, hrvatskih, slovačkih, rumunjskih i švedskih znanstvenika istraživat će se povijest jedne od najzanimljivijih vladajućih dinastija srednjega stoljeća u Europi – Jagelovića. Riječ je o projektu vrijednim 1.4 milijuna eura, koje je najavilo oksfordsko sveučilište. Po riječima vodećega znanstvenika istraživačkih radova, rezultati projekta „Jagelovići: dinastija, sjećanje i samosvojnost u srednjoj Europi“ pomoći će stručnjacima pri razumijevanju što zapravo danas znači srednja Europa.

MOHAČ – Početkom studenog u tome podunavskom gradiću vijećali su predstavnici referatura Pečuške biskupije. Uz devet organizacija zaduženih za pojedina pastoralna područja, razgovorima su sudjelovali i mjesni vjeroučitelji te čelnici katoličkog karitasa. Taj tijek započeo je još 2002. godine utemeljenjem Referature za obitelj, a kao rezultat toga u Pečuškoj biskupiji danas djeluje devet referatura. Osim Referature za obitelj, za mladež, za kulturu i društvo, za javno obrazovanje i za odrasle, djeluje referatura za Nijemce, Hrvate i Cigane (Rome). Najvažnijom zadaćom voditelja pečuški biskup György Udvardi naglasio je da slijedeći duh evanđelja, budu stručni voditelji svojih radnih područja. Istaknuo je i važnost suradnje raznih referatura, a kao cilj naznačio izradbu srednjoročne pastoralne strategije. (Izvor: Pečuška biskupija)

Brat i sestra: Gordana i Zoran Križić,
članovi KUD-a Tanac

Izlet u Senandriju

U organizaciji Đačkog doma budimpeštanskog HOŠIG-a, i to zahvaljujući brižnoj i savjesnoj nastavnici Esteri Daražac, 17. listopada mi, učenici, u pratnji odgajatelja posjetili smo Hrvate Dalmatine u Senandriji (Szentendre).

U tom nas je gradiću dočekaao gospodin Juraj Benković, umjetnik, akvarelist i pisac podrijetlom Dalmatin, kako sebe nazivaju tamošnji Hrvati.

Od našega smo gostoprimeca doznali da su se Dalmatini u Senandriju nastanili već početkom 16. i tijekom 17. stoljeća. Njihova skupina sa stotinjak obitelji stigla je s juga, primorja, otoka i zaustavila se na širokoj obali Dunava u gradiću u koji su u isto vrijeme stizali i Grci, Bugari, Židovi i Srbi.

Tako je stigla i obitelj Benković sa stricem franjevcem koji se za vrijeme turske vlasti brinuo o vjerskom životu Senandrijaca.

Gospodin Benković za naše učenike sakupio je tamošnje hrvatske izraze koji se rijetko upotrebljavaju, ali su bili ipak poznati za one naše učenike koji su podrijetlom iz Hrvatskoga primorja. Naprimjer: parangal – skup udica na jednoj žici; tovar – magarac; samar – sedlo.

Na glavnom trgu naš vodič nam je pokazao mjesto gdje su Dalmatini s pripadnicima ostalih narodnosti prodavali svoje proizvode.

Nakon toga smo se uspeli uskim ulicama do crkve svetog Ivana Krstitelja, koja je oduvijek služila, a i danas služi za mjesto misnoga slavlja hrvatskoga puka, gdje se čuva dalmatinska zastava. Doznali smo da i danas čuvaju neke svoje običaje, tako ivanjske, dodolske, božićne...

Zatim smo put nastavili do brežuljka zvanog Klisa, (Szamárhegy) gdje su se Dalmatini nastanili. Svoju malu Dalmaciju, od uskih kamenih uličica i kuća izgradili su na brežuljku Klisa koji, kao što smo to doznali, ime je dobio po „samaru“, to jest sedlu, a ne po magarcu kao što bismo to mislili i kako ga nazivaju mađarski stanovnici.

Tu smo bili ugošćeni u „Dalmatinskom kafiću“ gdje smo kušali kolač „sirnica“, specijalitet senandrijske dalmatinske kuhinje koju nam je pripremio gospodin Benković. Ondje smo još čuli mnogo toga o Hrvatima, kako su se bavili vinogradarstvom, trgovinom, uzgajali koze. Nažalost, hrvatska se zajednica danas sastoji samo od desetak obitelji.

Naš izlet bio je vrlo zanimljiv i poučan. Vratili smo se u dom s mnogo spoznaja i lijepih uspomena i doživljaja.

Zahvalni smo gospodinu Benkoviću na gostoprimstvu.

Jelica Fabić-Körösi
odgajateljica

Svečano predana tržnica u XV. okrugu

Tržnica u Újpaloti, u budimpeštanskom XV. okrugu, prvi put je svečano predana 1974. godine. Na prostoru od 3527 četvornih metara ima mjesta za mesne proizvode, voće i povrće, cvjećarnice, tjestenine, slatkiše i pekarske proizvode.

Tržnica, kao što u svakome mjestu pa tako i u velegradu, poseban je svijet, a kupnja stvara prijateljstva između prodavača i kupca, koja se u ovome slučaju temelji na svježoj, izvrsnoj robi i povjerenju. Vrijeme je učinilo svoje i nužna je bila njena obnova i proširenje površine. Posljednjih četrdeset godina obnovljeni su samo električni sustav i pločnik. U više etapa osuvremenjena tržnica, u okvirima kulturnog i gastronomskog programa, svečano je predana na uporabu stanovnicima okruga 11. listopada. Riječ je o

ulaganju vrijednom 133 milijuna forinti, što je okrug ostvario na teret svoga proračuna. O povijesti i važnosti tržnice govorio je te ujedno svečano i otvorio tržnicu načelnik okruga, p a r l a m e n t a r n i zastupnik Tamás László. No ni taj kvartovski događaj nije prošao bez hrvatskoga sadržaja. Na poziv Samouprave XV. okruga i Hrvatske samouprave toga okruga, sumartonske vješte ruke ili žene toga naselja posjetitelje su dočekale slasnim zlevankama toga kraja. Kako nijedna ne bi „zalutala“ u velikome gradu. otpratio ih je načelnik Marton Capari.

Začas se stvorilo mnoštvo ljudi kod hrvatskoga štanda i uživalo u jednostavnom i ukusnom pomurskom specijalitetu.

k. g.

Foto: Stjepan Kuzma

Rado se kušao pomurski specijalitet.

BUDIMPEŠTA – U mađarskome glavnom gradu zastupnici hrvatskih samouprava preuzeli su vjerodajnice, održane su osnivačke sjednice te su utemeljene tročlane hrvatske samouprave. Priopćujemo njihove predsjednike i zamjenike po okruzima: II. Bea Letenyei i Stipan Vujić ml.; V. Marija Lukač i Mira Horvat; VII. Katica Benčik, Franjo Čepelsiget; IX. Bela Doboš i Ljubica Doboš Szilágyi; X. Mate Filipović i Antun Kričković ml.; XI. Anica Petreš Németh i Eržika Filipović; XII. Stipan Đurić i Rozi Szabó; XIII. Ladislav Romac i Jelica Pašić Drakó; XIV. Marta Romac Orosz i Ana Gojtan; XV. Stjepan Kuzma i Atila Potari; XVII. Mira Šimon i Ladislav Šimon; XVIII. Marija Srakić Mareljin i Joso Patarica; XIX. Đuro Zlatar i Dalibor Mandić; XXII. Andrea Stašak i Mirjana Karagić. Kako saznajemo, u XV. okrugu Atila Potari odstupit će od mandata, pa će članica Hrvatske samouprave biti Marija Lukač.

II. Tamburijada s dokumentarcem iz Bosne

I. Tamburijada, muzikalno spravišće gradišćanskih tamburaških sastavov, je lani priredjena u Umoku, dokle ljetos tamburaški večer je združen u sklopu Leaderovoga projekta „Prava kopča” na Undi. Tamburaška glazba svenek napunjuje naše kulturne dome, nije to bilo drugačije ni ovput, 11. oktobra, u subotu, u undanskom Kulturnom domu.

Prvi nastupajući bend je dospio u sridnje Gradišće s juga našega područja. Dečki iz trih sel (DIČ), kako je je Rajmund Filipović predstavio, izrasli su iz nardanske tamburaške grupe s kima se je pred sedmimi ljeti začeo vježbati Petrovišćan. Ovako u tamburaškom sastavu imaju kotrige iz Narde, Petrovoga Sela, Hrvatskih Šic i uz gradišćanske jačke rado sviraju i tamburaške ter pop-hite iz stare domovine. Med gostujućimi muzičari najzreliji su bili petrovski tamburaši. Člani Koprive jur za sobom imaju snimljene cedejke i američke ter hrvatske turneje, a i sad su uglavnom guslali svoje vlašće note, za ke se je tekstualno

Petroviske Koprive

Dr. Franjo Pajrić predstavio je publiku šargiju.

pobrinuo Andraš Handler. Muzičku odgovornost je nosio Robert Harangozo. Dr. Franjo Pajrić i ovom prilikom je uspio presenetiti publiku svojim dokumentarcem, kojega je snimio u Bosni i Hercegovini s majstorom i sviračem šargije. To je jedan od najstarijih instrumentov na Balkanu, kojega su Turki iz Mongolije donesli na područje bivše Jugoslavije. Danas je šargija, negde za nju kažu tamburica samica, prepoznatljiva, kot važno glazbalo u oču-

vanju nacionalnoga identiteta širega područja Bosne i Hercegovine. Na kraju tamburaškoga festivala su zasvirali koljnofski Bondersölji, ki isto tako kot i prethodni Petrovišćani jur raspolažu s vlašćimi jačkami ke su pravoda zavridile burni aplauz. Potom su svi bili pozvani u krčmu Koli na zajedničko druženje. Poslidnji, šesti sastanak unutar „Prave kopče” je predvidjen ov tajejan, u četvrtak uvečer, s temami povijest jezika i sociologija. U Koljnofu 21. no-

Dečki iz trih sel

Bondersölj

vembra, u petak, svi nazočni će moći čuti o jeziku i književnom stvaralačtvu ter dijalekti Gradišćanskih Hrvatov, a u mjesnom Kulturnom domu diskutirat će se i o simboli, identitetu, o važnosti socioloških istraživanj, a dostat će rič i mladi intelektualci, gradišćanski studenti.

Martinačko veselje „anno 1914“

Martinčani slave proštenje (bučuru) 11. studenoga, na dan svetoga Martina, kome je i posvećena njihova stoljetna crkva. Crkveno zdanje koje krasi selo posvećeno je 11. studenoga 1852. godine na blagdan biskupa sv. Martina, a posvetio ga je kanonik pečuške prvostolnice Pál Gottliebovics. Prvo crkveno zdanje u ovom naselju dao je sagraditi 1727. godine vesprimski biskup, kraljevski kancelar, vaškasantmartonski opat Ádám Acsády, o čemu je ostalo jedva nekih povijesnih pisanih i materijalnih tragova.

Martinački župnik Ilija Ćuzdi krstio je mlado vino.

I tako Martinčani na ovaj svoj veliki dan ne rade, zatvorili su školu i ured, vrtić, blagdan je to cijeloga sela, ove godine službeno održan u organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, Zajednice podravskih Hrvata i Martinačke rimokatoličke župe.

Sveta misa na hrvatskom jeziku počela je u prijepodnevnim satima, velika misa, uza služenje svećenika podrijetlom iz redova Hrvata u Mađarskoj, rođenima u Podravini, i svećenika iz prijateljskih župa i naselja iz Hrvatske. Misu je predvodio velečasni Vladimir (Vlado) Škrinjarić, arhidakon, župnik u Podravskoj Moslavini Župe Blažene Djevice Marije (Slavonsko-požeška biskupija) koji je održao i propovijed. Suslužili su mu brojni svećenici: župnik Martinačke župe Ilija Ćuzdi, svećenik Subotičke biskupije, kako voli kazati velečasni Ćuzdi koji je već duge godine među hrvatskim vjernicima u Mađarskoj od Olasa do Martinaca, na privremenom radu u Pečuškoj biskupiji. Uza župnika Ćuzdija misu su suslužili velečasni Augustin Tasić, župnik Sopja u Slavonsko-požeškoj biskupiji, prečasní gospodin Gergely Beer, župnik u Batinu, Zmajevcu i Suzi, vikar za mađarske vjernike u Đakovačkoj

Nastupile su i učenice martinačke Dvojezične osnovne škole.

nadbiskupiji, prečasní Ladislav Ronta, župnik u Harkanju, zadužen za hrvatske vjernike u Pečuškoj biskupiji, velečasni Jozo Egri, počasní dekan, župnik u Šeljnu, velečasni Bojan Slaviček, župnik u Dardi, u Đakovačkoj nadbiskupiji, velečasni Augustin Darnai, župnik u Sásdu, nekadašnji martinački župnik.

U ranim poslijepodnevnim satima dan je nastavljen s prijateljskom nogometnom utakmicom (veterana) nogometaša martinačkog Kluba Zrinski i nogometnih veterana iz Podravskih Sesveta, naravno, na igralištu u Cretiću, na pomalo skliskom i teškom terenu, s rezultatom dva naspram dva.

Dočekale su nas upaljene svijeće i zamračeni dom kulture, slike svetaca i tkanine na zidu i prozorima, pozornica s klupama, u kutu portreti martinačkoga pjesnika, nekoliko relikvija i predmeta iz prošlosti baka i djedova, onih koji već davno nisu među nama i onih koji još čuvaju njihove priče. Organizatori su željeli dočarati bal iliti Martinačko veselje „anno 1914“.

Folklorši su dočarali staru bučuru.

Goste su pozdravili predsjednica Hrvatske samouprave Đurđa Sigečan, seoski načelnik Levente Várnai i predsjednik Zajednice podravskih Hrvata Jozo Solga.

Slijedilo je krštenje vina, kako i priliči priči o sv. Martinu, čiji se kult veže i uz mlado vino, a potom nevezano Martinačko veselje „anno 1914“, uza sudjelovanje osnovnoškolaca mjesne dvojezične škole, KUD-a „Tanac“ i brojnih tamburaša, bolje rečeno, sviraca, među njima i gajdaša, KUD-a „Drava“, KUD-a „Martince“, Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni“ i KUD-a „Podravina“. Došli su na proštenje i veselje u goste mnogi, bilo je i mnogo Martinčana, ali ne u tolikom broju kao prijašnjih godina. Dom kulture bio je ispunjen do posljednjega mjesta, hrana je bila izvrsna, a tek «süteményi». Kako kažu, oni koji su doma otišli sa svitanjem

dana. Želja je da Martinačko veselje „anno 1914“ postane tradicijom, da bude održano i dogodine, pa i za sto godina neka se piše kako je započelo 11. studenoga 2014. godine i dandanas još traje, jer ga čuvaju martinački Hrvati.

Branka Pavić Blažetin

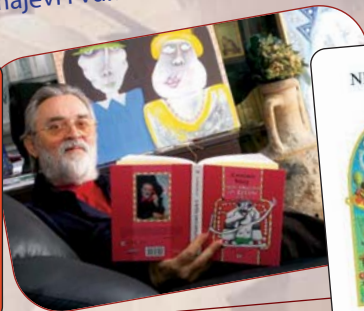
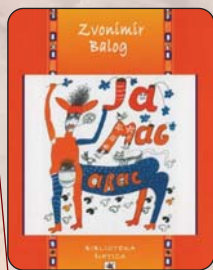
Mala stranica

U spomen

Zvonimir Balog

Poznati hrvatski pisac za djecu Zvonimir Balog preminuo je 2. studenoga 2014. u Zagrebu u svojoj 83. godini života, saznajemo iz hrvatskih glasila. Zvonimir Balog bio je najnagrađivaniji hrvatski dječji pisac i smatra se utemeljiteljem suvremenoga hrvatskog dječjeg pjesništva. Mašta Zvonimira Baloga uvijek je bila istovjetna dječja koju djeca osjećaju vrlo bliskom. Rođen je 30. svibnja 1932. godine u Svetom Petru Čvrstcu blizu Križevaca. Po jednom intervjuu saznaje se da je bio nesretno dijete, jer mu roditelji nisu mogli mnogo priuštiti – jedina igračka mu je bila drvena ptica. Zvonimir Balog u Zagrebu je završio Školu primijenjenih umjetnosti i Pedagošku akademiju, a u životu je radio mnogo različitih poslova, bio je slikar, kipar i ilustrator. Poznati hrvatski pisac tvorac je šezdesetak knjiga za djecu i odrasle, a neke od najpoznatijih jesu Ja magarac, Nevidljiva Iva, Male priče o velikim slovima, Veliki zemljopis, Zmajevi i vukodlaci i brojne druge.

Književni kutak

Zvonimir Balog

HAJDE DA SE DOGOVORIMO

Hajde da se dogovorimo
da od danas istinu govorimo.

Hajde da se dogovorimo
da pred riječ RAT slovo

B stavimo

pa da od rat riječ BRAT
pravimo.

Hajde da se dogovorimo da
već od sutra

jedni drugima ljubav navijestimo
i da se više ne žestimo.

Da se igramo i radimo s mirom
i da kao svoj znak nosimo ruže
za šeširom.

Ja već počinem!

Umjesto da se branim maljem,
neprijatelju, evo, poljubac šaljem.

POZIV ZA NATJEČAJ

Uredništvo Hrvatskoga glasnika raspisuje natječaj za čitatelje Male stranice pod naslovom

„Razglednica iz mog zavičaja”

U okviru natječaja trebate predstaviti svoje naselje, odnosno prirodne ili kulturne znamenitosti naselja, regije gdje živite. Uz kratak tekst priložite i fotografiju (slično kao u rubrici „Razglednica iz Hrvatske”). Vaše radove postupno bismo objavljivali u Hrvatskome glasniku, a najaktivniju školu ili razred na kraju školske godine čeka ugodno iznenađenje. Radovi će biti izloženi i na našoj web-stranici: <http://www.glasnik.hu/za-mlade>, gdje ćete moći i glasovati na određene radove. Autori triju najviših glasova bit će nagrađeni na kraju školske godine. Uz predani natječaj treba napisati ime autora, škole i razred koji pohađa.

Radove treba poslati elektronski (tekst + fotografija) na e-adresu: beta@croatica.hu.
Rok je predaje natječajnih radova 15. siječnja 2015.

19. studenoga – Međunarodni dan preven- cije zlostavljanja i zanemarivanja djece

Međunarodni dan prevencije zlostavljanja djece obilježava se 19. studenog, a obilježavanje je započelo 2000. godine te se veže uz Međunarodni dan Konvencije o pravima djeteta 20. studenoga. Svjetske studije o nasilju nad djecom upozoravaju da čak 40 milijuna djece u svijetu pati zbog zlostavljanja i zanemarivanja. Izloženost djece fizičkom, emocionalnom ili seksualnom zlostavljanju traumatsko je iskustvo koje ostavlja duboke ožiljke.

Svako dijete ima pravo:

- igrati se
- reći NE
- biti zaštićeno i sigurno
- imati prijatelje
- zdravo jesti
- reći što osjeća
- otići liječniku kada je bolesno
- tko ga smije i ne smije dirati
- imati roditelje koji se brinu o njemu
- biti sretno.

Hrvatsko misno slavlje i krizmanje mladih u Pomurju

Druga nedjelja mjeseca studenog za pomurske vjernike bila je izuzetno lijepa, naime u sumartonskoj crkvi u povodu Dana zaštitnika mjesta sv. Martina, 9. studenoga, održana je hrvatska sveta misa, a istoga dana u susjednome Serdahelu u okviru dvojezične svete mise osamnaest mladih preuzelo je sakrament svete potvrde (krizme).

Župnik István Marton (slijeva) i mons. Josip Đurkan skupa celebriraju misu u Sumartonu.

Zahvaljujući dobroj suradnji mjesnog župnika Istvána Martona i mons. Josipa Đurkana, župnika i poč. kanonika ludbreške Župe Presvetoga Trojstva, ovogodišnje sumartonsko proštenje obilježeno je hrvatskim misnim slavljem u crkvi svetog Martina. Izniman je to događaj u vjerskom životu pomurskih Hrvata kada se čuje hrvatska riječ u crkvi, naime ni u jednom hrvatskom naselju nema svećenika koji bi znao govoriti hrvatskim jezikom. Hrvatske se mise organiziraju povremeno u Kaniži, no tamo stići najteže je upravo onima koji se još sjećaju hrvatskih molitava, tj. starijim ljudima. Katkad se čuju hrvatske crkvene pjesme na nedjeljnim misama, tu i tamo pomoli se i na hrvatskome jeziku Zdravomarija i Otacnaš (na zavičajnom govoru), ali mladi te molitve već samo čitati znaju.

Na dan proštenja u sumartonskoj crkvi okupilo se mnoštvo vjernika koji su se uključili u misno slavlje molitvom i pjevanjem. Mons. Josip Đurkan obratio se vjernicima i rekao da kršćanska vjera i ovaj put je okupila Hrvate iz Hrvatske i Mađarske da bi zajedno slavili Boga i sveca koji je rođen upravo na prostoru Mađarske, u Sambotelu, u sjedištu biskupije. Sveti Martin prvi je svetac koji nije bio mučenik, a ipak ima svoj blagdan. On je jedan od onih ljudi o kojem su govorili čitavi naraštaji. Njegova gesta dobrotvornosti prema siromahu i danas može biti uzor svim vjernicima. Ludbreškog župnika otpratio je i župni zbor koji je svojim pjevanjem uvećao slavlje (dirigent je zbora Antun Kranjčec).

Hrvatsko misno slavlje nastavljalo se u serdahelskoj crkvi, gdje su osamnaest mladih iz Bečehela, Mlinaraca, Pustare, Serdahela i Sumartona primili sakrament svete potvrde ili krizme kojim su ušli „u svijet odraslih“ u vjeri. Krizmanike na primanje sakramenta svete potvrde pripremili su vjeroučiteljica Agica Prosenjak i

mjesni župnik, vlč. Marton, koju je podijelio biskup Sambotelske biskupije András Veres. Krizmanici Dominik Schvarcz, Aleksandra Benžai, Lili Korčmaroš, Sabina Salai, Vivijen Ribarić, Sabolč Varga, Dorina Burbuč, Anamarija Ceiner, Atila Cinki, Amarilis Šatman, Gabor Kotnjek, Fani Nemet, Viktorija Šoltes, Tomo Capari, Estera Kodela, Martina Koša, Aleksa Šoš i Matija Slavinić pohađali su vjeronauk u serdahelskoj osnovnoj školi. Kako bi i prilikom krizme istakli svoje korijene, krizmali su se u hrvatskoj narodnoj nošnji. Svečanost krizme uljepšao je pjevanjem preloški crkveni zbor.

Mons. Josip Đurkan ponovno je rado došao u naše hrvatsko Pomurje na molbu mjesnog župnika kako bi potaknuo Hra-

te da se i na misnim slavljima služe hrvatskim jezikom i da ne zaborave svoje korijene. Ludbreški župnik nije došao praznih ruku, svim krizmanicima poklonio je hrvatski molitvenik. Sestra Zvonimira, koja je pratila zbor na orguljama, osjećala se vrlo ugodno među pomurskim vjernicima, pjesma je spojila sve vjernike u zajedništvo, pjevalo se odsrca, bez obzira tko gdje živi i kojim jezikom govori.

beta

Fani Nemet preuzima svetu potvrdu.

Krizmanici u serdahelskoj crkvi s vjeroučiteljicom

Ukida se Hrvatska samouprava

Prije mjesnih i manjinskih izbora primila sam pozivnicu predsjednice Hrvatske narodnosne samouprave grada Bate u kojoj me poziva na prijateljski razgovor o djelovanju mjesne Hrvatske samouprave od 1998. do 2014. godine. Na priredbu su nas čekali sa švedskim stolom, kolačima, pićem i hrvatskom glazbom. Tražili su da poneseo fotografije, uspomene iz proteklih 16 godina. Program je bio privlačan, ali cilj sastanka tužan. Naime, ovo je bila zadnja njihova priredba. Pozvali su nas da budemo zajedno s njima prilikom ukidanja mjesne Hrvatske samouprave. Nije mi se dalo otići jer volim slaviti onda kada se nešto stvara, a ne kada se ukida. Ovo je bilo vrlo veliko razočaranje za mene. Drugi šok doživjela sam kod mjesnih i manjinskih izbora kada sam vidjela glasačku listu (koju i ne mogu nazvati listom) Hrvatske manjine u mome gradu, na kojoj je bilo ukupno dva imena. Dakle, članovi naše samouprave, osim što nisu se pobrinuli da se ovaj rad nastavi u našem gradu, nisu imali potrebu ni registrirati se na manjinsku glasačku listu, što se moglo učiniti i online otprilike za pet minuta. Sigurno imaju svoje razloge zašto ne žele nastaviti rad u samoupravi, ali zašto su prestali biti i Hrvati? Ne poznajem njihove motive, ali je vrlo žalosno što se to dogodilo u gradu gdje je hrvatska manjina – iako u malome broju – imala velike mogućnosti da njeguje svoj jezik i svoju kulturu. U tome je od grada uvijek dobila veliku financijsku potporu i mjesto za programe. Nakon ovih žalosnih događanja objavili su na Facebooku fotografije o ovome zadnjem druženju koja je bila održana u našoj dobro opskrbljenoj prostoriji koju smo također dobili od grada.

Proteklih 16 godina imali smo razne kulturne priredbe u gradu, npr. Hrvatski kulturni programi, sastanci s našim književnicima, izložba slikara Stipana Kubatova, pečuska hrvatska kazališna predstava u Erčinu s tamošnjim Hrvatima, bili smo zajedno u matičnoj domovini u Zagrebu, Osijeku, Vlačićima. Posjetili smo naše Hrvate u Podravini, Baranji i Zali, družili se s njima. Na naše priredbe pozvali smo kulturno-umjetnička društva iz Podravine, Budimpešte, Zale, upoznali smo Hrvatsku s batskim građanima, pomagali smo u organiziranju obiteljskih ljetovanja u Hrvatsku, pratili goste iz Hrvatske koji su sudjelovali na Međunarodnome folklornom festivalu u Bati, itd. Mogla bih još dugo nabrajati čega je još bilo, ali, nažalost, o svemu možemo govoriti samo u prošlom vremenu. Hrvatska zajednica postala je opet siromašnija, i tako se polako gubimo. Žalosna sam jer cijelu svoju učiteljsku karijeru posvetila sam hrvatskomu narodnosnom školstvu i nemoćno gledam kako se polako sve to gubi iako imamo dobre uvjete za napredovanje. Mogla bih dugo nabrajati svoja iskustva koja su nas dovela do današnjeg stanja. Čekam kada će napokon biti organizirani takvi skupovi na kojima ćemo iskreno razgovarati o svim našim zajedničkim problemima i zajedno razmišljati o tome kako dalje?

Nadam se da su podatci posljednjeg popisa pučanstva i lista registriranih Hrvata dovoljan razlog da alarmira naše nadležne da moraju nešto poduzeti dok nas još ima.

U Bati 8. studenoga 2014.

Zlata Gergič

Proštenje u Poganu

U prelijepom selcu Poganu, nadomak Pečuhu, s mješovitim bošnjačkohrvatskim, njemačkim i mađarskim stanovništvom, 9. studenoga proslavljeno je proštenje (kermez), uoči dana svetog Martina. U organizaciji novoutemeljene Hrvatske samouprave, tijekom dana bila je sveta misa, organizirana je nogometna utakmica, gdje je pobijedila domaća momčad, te u popodnevnom satima kulturni program. U kulturnom su programu sudjelovali pečuski KUD Tanac, te mađarski KUD «Bokréta» iz Pogana, a nakon toga stanovnike i njihove goste očekivao je bal uza svirku Orkestra Juice.

TUKULJA – Zastupnici Hrvatske samouprave preuzeli su vjerodajnice, održana je osnivačka sjednica te je utemeljena četveročlana Hrvatska samouprava. Za predsjednika izabrali su Ladislava Halasa, a za zamjenicu Katinku Agić-Farkas.

STOLNI BIOGRAD – U gradu mađarskih kraljeva preuzeli su vjerodajnice zastupnici Hrvatske samouprave, održana je osnivačka sjednica te utemeljena tročlana Hrvatska samouprava. Za predsjednicu izabrali su Janju Cindrić Jakubek, za zamjenika Istvána Nagya.

SERDAHEL, ZADAR – U okviru suradnje Hrvatske osnovne škole "Katarina Zrinski" i Sveučilišta u Zadru, od 16. do 23. studenoga devetnaest studenata za izobrazbu učitelja i odgojiteljica te njihova profesorica dr. Smiljana Zrilić sudjelovat će na hospitacijama u mjesnoj osnovnoj školi. Tijekom tjedan dana studenti će održati sate hrvatskoga jezika u nižim i višim razredima, a profesorica će održati predavanje vezano uz odgoj i obrazovanje. Predviđen je i izlet u Budimpeštu. Gostovanje studenata potpomaže mjesna i Županijska hrvatska samouprava.

SERDAHEL – Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ i Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski“ 21. studenoga priređuju završnu svečanost Jesenskih književnih dana. U okviru priredbe prisjećat će se Stipana Blažetina, pjesnika, nekadašnjeg ravnatelja škole i javnog djelatnika, bit će dodijeljena priznanja Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“ za istaknute učenike i osobe u gajenju hrvatskoga jezika i kulture. Također u okviru svečanosti proglasit će se rezultati natječaja koji je raspisala Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ za pomurske škole i za draškovečku partnersku osnovnu školu.

TOMAŠIN – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, u mjesnom domu kulture 21. studenoga, s početkom u 20 sati priređuje se plesničica s Orkestrom Vizin. Vodi je Vesna Velin. Ulaz je slobodan.

Najviše općinsko priznanje konzulici Vesni Haluga

Generalnoj konzulici Republike Hrvatske Vesni Haluga 28. listopada 2014. povodom 18. godišnjice Općine Lendava (Slovenija) dodijeljeno je najviše općinsko priznanje – Plaketa Općine Lendava za uspješnu suradnju spomenute Općine i Međimurske županije na području kulture, gospodarstva i politike; nadalje za predlaganje i potpisivanje Sporazuma o suradnji između Općine Lendava i Međimurske županije, za promidžbu Općine Lendava izvan njezinih granica, prije svega preko Hrvatskoga kulturnog

Generalnoj konzulici Vesni Haluga dodijeljeno je najviše općinsko priznanje – Plaketa Općine Lendava.

društva Pomurje za poticanje i širenje međukulturalnog dijaloga u Općini Lendava, za uspješno učenje hrvatskoga jezika u lendavskoj osnovnoj i srednjoj školi, a time i uspostavljanju suradnje između škola iz Republike Slovenije sa školama u Republici Hrvatskoj, za cjelokupnu provedbu aktivnosti na području Općine Lendava koje jačaju i čuvaju tradiciju hrvatskog naroda, a time i unapređuju suživot između stanovnika mjesne zajednice.

Plaketu je uručio župan mag. Anton Balažek, a svečanosti su nazočili i župan Međimurske županije Matija Posavec, državni tajnik u kabinetu predsjednika Vlade Republike Slovenije Metod Dragonja, Veleposlanik Mađarske u Ljubljani dr. István Szent-Iványi, konzul Mađarske u Lendavi Zoltán Marki, Veleposlanica Re-

publike Slovenije u Mađarskog Ksenija Škrilec te bivši ministar vanjskih poslova Mađarske János Martonyi kojemu je dodijeljen naslov počasnoga građanina Općine Lendava.

Generalna konzulica Haluga je kazala da je sretna i ponosna zbog dodijeljenoga visokog priznanja koje je priznanje ne samo njoj nego i lendavskoj HKD-u Pomurje te Međimurskoj županiji bez kojih zasigurno ne bi bilo moguće ostvarenje brojnih projekata s obje strane granice. Gđa Haluga posebno je ponosna na programe i projekte koji su pridonijeli dalj-

njem očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i tradicije te snaženja hrvatske manjine u Republici Sloveniji pri čemu je posebno zahvalna županu Balažeku i Općini Lendava koji mogu poslužiti kao uzor primjene i provedbe politike razvijanja dobrosusjedskih odnosa i suživota. «Ova je nagrada dokaz da granice spajaju, a ne razdvajaju i da se zajedničkim radom s malo financijskih sredstava, ali puno entuzijazma i razumijevanja može polučiti izvrsne rezultate, uvjereni sam da će mi upravo iskustvo rada s Hrvatima u Republici Sloveniji pomoći u obavljanju i sadašnjeg posla u Mađarskoj» – zaključila je Vesna Haluga.

Hg

ČEPREG – U Osnovnoj školi «Dr. János Horváth Csepregi» 21. novembra, u petak, priredjuje se Narodnosni dan s ciljem da dica dostanu sliku, kako živu narodnosne grupe u gradu Čepregu i okolici. Uz Nimce, Rome, i Hrvati imaju dobar dio u programu, tako će nastupati Jačkarni zbor «Janković» i tamburaši iz Hrvatskoga Židana. Predavanje će održati dr. Mijo Karagić, počasni konzul Republike Hrvatske.

KOLJNOF – Institut za javnu prosvjetu organizira stručni dan za narodnosne pedagoge i pedagoginje u Dvojezičnoj školi «Mihovil Naković» u Koljnofu, 27. novembra, u četvrtak. Nazočne pozdravlja Márta Hancock, ravnateljica dotičnoga Instituta, i Agica Sárközi, školska direktorica u Koljnofu. Od 10 uri diozimatelji imaju mogućnosti hospitirati na uri poznavanja okoliša u 4. razredu (predaje učiteljica Sabina Balog) i na uri fizike u 7. razredu, kod učiteljice Inge Klemenšić. Potom će Agica Sárközi predstaviti vlašću školu, ku je od ovoga školskoga ljeta prikzela mjesna Hrvatska samouprava i održat će predavanje pod naslovom „Uloga lokalnoga jezika u nastavnom procesu ter odnos književnoga jezika i dijalekta u nastavi“. Pri okruglom stolu će se diskutirati o novi iskustvi.

Joško Klisović na sjednici Odbora za suradnju Hrvatske i Mađarske

Zamjenik ministricke Joško Klisović predvodio je hrvatsko izaslanstvo na 9. sjednici Međuvladina mješovitog odbora za suradnju Hrvatske i Mađarske, održane u Budimpešti 10. i 11. studenoga 2014. Dogovoren je nastavak suradnje dviju država u području gospodarstva, prekogranične suradnje i prostornog razvoja, turizma i zdravstvenog turizma, poljoprivrede, zaštite okoliša, gospodarenja vodama i zaštite manjina. Potpisan je i Program suradnje u području obrazovanja i znanosti između Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske i Ministarstva ljudskih resursa Mađarske za razdoblje od 2014. do 2017. godine.

Gosp. Klisović održao je i sastanke s ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske Péterom Szijártóom, te s državnim tajnikom za gospodarsku diplomaciju Leventeom Magyarom s kojima je razgovarao o investicijskim projektima koji su usmjereni na unaprjeđenje energetske sigurnosti u Europi. Bilo je riječi i o jačanju gospodarske suradnje, stanju u regiji i o europskoj perspektivi država jugoistočne Europe.